

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی ایران

نظام نامه توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه علوم پزشکی ایران سال ۱۴۰۰

تهیه و تنظیم:

مرکز تحقیقات آموزش پزشکی با همکاری مرکز مطالعات و توسعه آموزش معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ایران

۱۴۰۰-۱۴۰۱

خداوند رحمان در قرآن کریم، تزکیه و تعلیم را در کنار هم قرار داده است

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ.

سوره جمعه، آیه (۲)

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ.

سوره بقره، آیه (۱۵۱)

رَبَّنَا وَأَنْعِثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ ۗ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ.

سوره بقره، آیه (۱۲۹)

سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری

ارتقاء نظام انتخاب، ارزشیابی و تعلیم و تربیت اساتید و دانشجویان و مدیران و تحول در محیط‌های علمی و دانشگاهی متناسب با ارزش‌های اسلامی، اخلاق پزشکی و آداب حرفه‌ای.

ارائه خدمات آموزشی، پژوهشی، بهداشتی، درمانی و توانبخشی سلامت مبتنی بر اصول و ارزش‌های انسانی - اسلامی و نهادینه سازی آن در جامعه.

توسعه کیفی و کمی نظام آموزش علوم پزشکی به صورت هدفمند، سلامت محور، مبتنی بر نیازهای جامعه، پاسخگو و عادلانه و با تربیت نیروی انسانی کارآمد، متعهد به اخلاق اسلامی حرفه‌ای و دارای مهارت و شایستگی‌های متناسب با نیازهای مناطق مختلف کشور.

فهرست مطالب

۵	پیشگفتار به قلم و امضای ریاست دانشگاه
۶	مقدمه
۷	الزامات اجرای نظام نامه توسعه اخلاق در آموزش
۷	اصول و ارزش های توسعه اخلاق در آموزش
۱۰	خط مشی اخلاقی نهاد حاکمیت و تولید اخلاق در آموزش دانشگاه
۱۱	حق اعضای نهاد حاکمیت و تولید اخلاق در آموزش دانشگاه
۱۱	مسئولیت های اعضای نهاد حاکمیت و تولید اخلاق در آموزش دانشگاه
۱۲	خط مشی اخلاقی مدیران برای توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه
۱۳	حق مدیران در توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه
۱۳	مسئولیت های مدیران در توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه
۱۴	خط مشی اخلاقی اعضای هیات علمی برای توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه
۱۴	حقوق اعضای هیات علمی در توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه
۱۵	مسئولیت های اعضای هیات علمی در توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه
۱۶	خط مشی اخلاقی فراگیران برای توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه
۱۷	حقوق فراگیران در توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه
۱۷	مسئولیت های فراگیران در توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه
۱۸	منابع

پیکتاربه قلم وامضای ریاست دانشگاه

دانشگاه های علوم پزشکی با تعلیم و تربیت نیروی انسانی سهم بزرگی در رشد و تعالی جامعه دارند. با توجه به نقش تاثیرگذار دانشگاه ها در رشد و تعالی جامعه، لازمست تا جنبه های اخلاقی در حوزه آموزش در محیط های دانشگاهی مورد توجه بیشتری قرار گیرند. با عنایت به اینکه این سند راهگشای اجرای اخلاق در حوزه آموزش دانشگاه باشد، ضمن بررسی نقادانه مستندات و شواهد دانشگاه های مختلف دنیا در حوزه اخلاق آموزش، از آموزه های دینی و فرهنگی مان که غنی از مباحث اخلاقی در حوزه آموزش است، در تهیه این سند استفاده شده است.

دانشگاه علوم پزشکی ایران در طول سالیان گذشته با تجربیات قابل توجه ارتقای سطح اخلاق در جامعه دانشگاهیان همواره تلاش های مداومی را در راستای توسعه کمی و کیفی اخلاق در حوزه آموزش انجام داده است. این سند نیز تلاشی دیگر در همین مسیر است.

در این سند، ضمن ارائه الزامات اجرایی و سیاست های راهبردی توسعه اخلاق در آموزش مبتنی بر اصول و ارزش ها، حقوق و مسوولیت های دست اندرکاران توسعه اخلاقی در آموزش آورده شده است. هدف از تدوین این نظام نامه هموار کردن مسیر برای تدوین کدهای اخلاق در آموزش^۱ است.

ما بر آنیم تا بر اساس راهبرد " انی بعثت لاتمم مکارم الاخلاق " بر رشد روز افزون اخلاق در تمام حوزه های فعالیت دانشگاه از جمله حوزه آموزش بکوشیم. این سند جامع به مثابه عهدنامه ای بین تمام اعضای خانواده آموزش دانشگاه است. از خداوند مهربان یاری می خواهیم تا توفیق پای بندی به مسوولیت های اخلاقی را نصیب همه ما بفرماید.

^۱ Code of Ethics in Education

اخلاق حرفه ای^۲ به اصول، ارزش ها، دغدغه ها و مسایل بنیادی یک نظام حرفه ای می پردازد و راهنمای حوزه فعالیت های آن حرفه است. آموزش عالی نظام حرفه ای است و مجموعه ای از رفتارهای انسانی است که بر هم تاثیر می گذارند. در آموزش عالی ضمن توجه به آموزش و رشد علمی و فناوری، ابعاد اخلاقی آموزش علمی و فناوری نیز باید مورد تاکید قرار گیرد. امروزه نه تنها در دنیا به موضوع اخلاق در آموزش علم و فناوری بسیار اهمیت داده می شود بلکه با توجه به جهانی شدن علم و آموزش عالی، شورای بین المللی علم، نیاز به زبان مشترک اخلاق این حوزه در مقیاس جهانی را نیز مطرح شده است.

پذیرش و اجرای اصول و ارزش ها، صلاحیت ها و مسوولیت های اخلاقی هر نظام حرفه ای از جمله نظام آموزش عالی در کلیه فرایندها و فعالیت های آن زمانی محقق می شود که این مهم با خود اجتماع علمی و حرفه ای های آن نظام حرفه ای و به صورت کاملا درونزاد ایجاد شده باشد. همچنین در بحث اخلاق در هر نظام حرفه ای از جمله آموزش عالی، توجه به عینیت گرایی و پرهیز از آرمان گرایی انتزاعی لازم و ضروریست. زیرا بدون توجه به منطق سازمان ها و سیستم ها، به رشد اخلاقیات دست پیدا نخواهیم کرد.

نقشه جامع علمی سلامت حاوی نکاتی با تاکید بر ملاحظات اخلاقی در بخش سلامت، خصوصا آموزش مبتنی بر اخلاق دارد. در این نقشه ماموریت نظام آموزشی تربیت نیروی انسانی عالم، توانمند و کارآمد، پاسخگوی نیازهای جامعه، متخلق به اخلاق حرفه ای و اجتماعی، متناسب با فرهنگ اسلامی ایرانی است.

در سند چشم انداز بیست ساله کشور تا سال ۱۴۰۴ بر توسعه جامعه ایرانی متکی بر اصول اخلاقی و ارزشهای اسلامی، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت و حقوق انسانها تاکید شده است. بدیهی است که توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه ها با توجه به نقش تاثیر گذار دانشگاه ها در جامعه راهگشای دستیابی به اهداف متعالی سند چشم انداز بیست ساله می باشد.

^۲ Professional ethics

الزامات اجرایی نظام نامه توسعه اخلاق در آموزش

- تولیت و مدیریت اخلاق در آموزش مبتنی بر اصول و ارزش های توسعه اخلاق در آموزش
- طراحی آیین نامه رفتار نهادهای حاکمیت و تولیت اخلاق در آموزش
- تنظیم اساسنامه ها، قوانین، و رویه های داخل نظام آموزشی دانشگاه
- تنظیم آیین نامه رفتار اخلاقی کلیه دست اندرکاران آموزش
- تنظیم حقوق کلیه دست اندرکاران آموزش در توسعه اخلاق در آموزش
- تنظیم مسوولیت های کلیه دست اندرکاران آموزش در توسعه اخلاق در آموزش

اصول و ارزش های توسعه اخلاق در آموزش

تمام دست اندرکاران آموزش دانشگاه باید:

۱. انسجام و یکپارچگی^۳

منطبق با مجموعه استانداردها، اصول اخلاقی و موازین ارزشی رفتار نمایند.

۲. احترام به کرامت انسانها^۴

به هر شخص، بدون توجه به جنسیت، شکل ظاهری، سن، مذهب، موقعیت اجتماعی، عقاید، توانایی ها و موفقیت ها احترام بگذارند.

۳. صداقت و درستکاری^۵

از هر نوع تقلب، دروغ، سرقت علمی، یا سایر رفتارهای غیر صادقانه در نظام آموزشی خودداری کنند.

^۳ Integrity

^۴ Human dignity

^۵ Honesty

۴. حقیقت^۶

در تمام ارتباطات و فعالیتهای آموزشی خود "حقیقت" را بگویند، و به جز حقیقت چیزی نگویند.

۵. شفافیت^۷

اطلاعات فعالیتها و فرایندهای آموزشی را به وضوح مشخص و در دسترس قرار دهند.

۶. احترام به دیگران^۸

احترام به شأن کلیه ذی نفعان آموزش را حفظ کنند، و حقوق عمومی و حفظ حریم خصوصی افراد را به رسمیت بشناسند و از خشونت فیزیکی و کلامی محافظت شوند.

۷. اعتماد^۹

در راستگویی، صداقت و عمل با صداقت با یکدیگر اعتقاد و اطمینان راسخ داشته باشند.

۸. پاسخگویی^{۱۰}

در قبال اجرای صحیح حوزه اختیارات خود مسئول هستند.

۹. عدالت و انصاف^{۱۱}

با دیگران بی طرفانه، فارغ از تبعیض و با صداقت رفتار کنند.

۱۰. برابری و عدالت اجتماعی^{۱۲}

باید به ارزشهای آموزشی و اجتماعی پایداری، برابری و عدالت پایبند بوده و حقوق و مسئولیتهای ذی نفعان را به رسمیت بشناسند. در سیاستها و رویه های آموزشی منصفانه، شفاف، فراگیر و پایدار عمل کنند.

۱۱. مدیریت دموکراتیک و اخلاقی^{۱۳}

^۶ Truth

^۷ Transparency

^۸ Respect for Others

^۹ Trust

^{۱۰} Accountability

^{۱۱} Fairness

^{۱۲} Equity, Justice and Social Justice

باید مبتنی بر مشارکت دموکراتیک همه ذی نفعان مربوطه، رهبری خود را به روشی اخلاقی اعمال کنند.

۱۲. کیفیت^{۱۴}

تعهد بی قید و شرط در تأمین منابع آموزشی که از بالاترین کیفیت ممکن برخوردار است، داشته باشند.

۱۳. بهسازی^{۱۵}

باید به مشارکت حداکثری در بهبود مستمر فردی و سیستمی اهمیت دهند.

۱۴. استقلال^{۱۶}

نیاز به استقلال و حفظ خودمختاری مناسب در نظام آموزشی تامین شود و از کنترل بیش از حد و از آموزش متمرکز جلوگیری شود.

۱۵. مشارکت^{۱۷}

به اهمیت همکاری مثبت ملی و بین المللی در آموزش و فعالیت های مرتبط با آن باور داشته باشند.

سیاست های راهبردی توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه

دانشگاه ضمن مشخص کردن سیاست های راهبردی توسعه اخلاق در آموزش، باید متعهد باشد تا با اتخاذ تدابیری جزییات برنامه را برای اجرای سیاست ها برای همه دست اندرکاران آموزش دانشگاه مشخص کند. تعاریف اجزای برنامه برای همه مشخص باشد. نحوه اعمال برنامه با جزییات دقیق و انواع فعالیت های دانشگاه مربوط به سیاست های راهبردی توسعه اخلاق آموزشی مشخص باشد. نهاد داخلی مسئول پاسخگویی به شکایات مربوط به اخلاق در حوزه

^{۱۲} Democratic and Ethical Governance and Management

^{۱۴} Quality Education

^{۱۵} Improvement

^{۱۶} Autonomy/ Independence

^{۱۷} Cooperation

آموزش مشخصا برای نظارت بر رویه های اخلاق آموزشی دانشگاه در مورد اجرای سیاست تعیین شود. فرایند و روال گزارش شکایات و زیر پا گذاشتن قوانین اخلاق آموزش مشخص باشد.

- سیاست حاکمیت و تولید اخلاق در آموزش دانشگاه
- سیاست عدم تبعیض و ایجاد فرصت های برابر آموزشی
- سیاست تدوین و بازنگری برنامه های درسی
- سیاست نحوه اجرای آزمون ها و اعطای گواهی نامه ها
- سیاست ممیزی و ارزیابی درونی رویه های آموزشی
- سیاست رعایت عدم تعارض منافع مالی مسوولان آموزش
- سیاست رعایت اخلاق پژوهش های آموزشی
- سیاست راهبردهای آموزش و تولید منابع آموزشی
- سیاست توسعه رشته های کاربردی و افزایش مستمر کیفیت برنامه های آموزشی
- سیاست تعامل های آموزشی، علم و فناوری منطقه ای، ملی، بین المللی

خط مشی اخلاقی نهاد حاکمیت و تولید اخلاق در آموزش دانشگاه

حقوق و مسوولیت های اخلاقی نهاد حاکمیت و تولید اخلاق در آموزش دانشگاه توسط مقام بالادستی تعیین و تنظیم می شود و سیاست ها و مقررات داخلی مفصلی برای جلوگیری از تعارض منافع احتمالی در نظر گرفته می شود. سیاست های راهبردی توسط نهاد حاکمیت و تولید اخلاق در آموزش دانشگاه، جهت گیری های نظام آموزشی دانشگاه را مشخص می کند.

حق اعضای نهاد حاکمیت و تولیت اخلاق در آموزش دانشگاه

- اعضای نهاد حاکمیت و تولیت اخلاق در آموزش دانشگاه حق دارند هرگونه عدم انطباق با قانون یا اصول اخلاقی موجود را در آموزش دانشگاه به مقام بالادستی اعلام کنند.

مسئولیت‌های اعضای نهاد حاکمیت و تولیت اخلاق در آموزش دانشگاه

- باید منافع دانشگاه را بالاتر از منافع خود قرار دهند. نباید به دنبال سود بردن از موقعیت‌های خود به غیر از آنچه در قانون پیش بینی شده است باشند.
- نباید هیچ‌گونه اقدامی را به روش خاصی و خارج از روال اخلاقی و قانونی از طرف سازمانی که آنها را منصوب کرده است، بپذیرند و نباید هیچ‌دستورالعملی را از سوی هر شخص یا هر حزب سیاسی، اتحادیه صنفی، مذهبی یا منبع خارجی دیگر را بپذیرند.
- باید در ابتدای تمام جلسات اعلام کنند که آنها، یا هر یک از اعضای خانواده نزدیک آنها، نسبت به هر موضوعی که در دستور کار جلسه هست، از جمله در امور منابع انسانی (انتصابات و ارتقای کارکنان)، مالی، قراردادی یا سایر موارد ذی نفع نیستند. در صورت چنین مواردی باید رسماً از جلسه خارج شوند.
- نباید رشوه یا هدایای مالی را بپذیرند، یا هرگونه لطف شخصی دیگری را که ممکن است در روند تصمیم‌گیری بر آنها تأثیر بگذارد، قبول کنند. بلافاصله باید هرگونه تلاش برای رشوه دادن یا ارائه لطف شخصی را به مقامات مربوطه گزارش دهند.
- در مورد اختیارات تفویض شده اطمینان حاصل کند که با قوانین موجود و اصول اخلاقی مندرج در قانون مطابقت دارد.

- باید از انجام امور مالی و سایر امور به طور عادلانه ، شفاف ، کارآمد و رضایت بخش اطمینان داشته باشند.
- باید ملاحظات اخلاقی با توجه به نیازهای دانشگاه در سیاست‌گذاری‌های توسعه اخلاق در آموزش لحاظ کنند.
- باید از قوانینی حمایت کنند که حقوق همه ذی‌نفعان فعالیت‌های آموزشی دانشگاه را تامین کنند.
- باید از وضع قوانینی حمایت کنند که نیازهای گروه‌های آسیب‌پذیر را در فعالیت‌های آموزشی دانشگاه در نظر گرفته است.
- باید سیاست‌هایی را برای توزیع برابر فرصت‌ها، منابع و سرمایه‌های آموزشی تدوین کنند.
- با ارتقای شفافیت موضوعات اخلاقی در حوزه آموزش، مدیریت و پیش‌بینی‌پذیری مسایل اخلاقی را ارتقا دهند.
- ایجاد ممیزی و ارزیابی درونی عملکرد اخلاقی کلیه ذی‌نفعان برنامه‌های آموزشی را در نظر بگیرند.

خط‌مشی اخلاقی مدیران برای توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه

در راستای رعایت اصول کلی رفتار اخلاقی در آموزش، دانشگاه باید آیین‌نامه رفتار اخلاقی در آموزش را برای مدیران از جمله رئیس دانشگاه ، رئیس دانشکده ، مدیران گروه‌ها و مدیران دیگر تصویب و منتشر کند. حقوق و مسوولیت‌های مدیران اجرایی حوزه آموزش دانشگاه، باید توسط قانون تعیین شده باشد، در غیر این صورت ، دانشگاه باید مقررات دقیق را مطابق با منطق قانون تدوین کند.

حق مدیران در توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه

- مدیران دانشگاه حق دارند هرگونه عدم انطباق با قانون یا اصول اخلاقی موجود را در آموزش دانشگاه به مقام بالادستی مربوطه اعلام کنند.

مسئولیت های مدیران در توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه

- باید منافع دانشگاه را بالاتر از منافع خود قرار دهند ، و نباید به دنبال سود بردن از موقعیت های خود به غیر از مقررات موجود در قانون و قرارداد کار مربوطه باشند.
- نباید هیچ دستورالعملی را از سوی شخصی به جز مقام بالاتر بپذیرند.
- باید در ابتدای تمام جلسات اعلام کنند که آنها ، یا هر یک از اعضای خانواده نزدیک آنها ، نسبت به هر موضوعی که در دستور کار جلسه هست، از جمله در امور منابع انسانی (انتصابات و ارتقای کارکنان)، مالی، قراردادی یا سایر موارد ذی نفع نیستند.
- نباید رشوه یا هدایای مالی را بپذیرند ، یا هرگونه لطف شخصی دیگری را که ممکن است در روند تصمیم گیری بر آنها تأثیر بگذارد ، قبول کنند. بلافاصله باید هرگونه تلاش برای رشوه دادن یا ارائه لطف شخصی را به مقامات مربوطه گزارش دهند.
- نباید از منابع آموزشی دانشگاه ، یا اطلاعات در اختیار، برای منافع شخصی یا شخص دیگری سواستفاده کند.
- باید اطمینان حاصل کند که همه افراد تحت نظر آنها از قوانین و مقررات مربوطه و عواقب عدم رعایت آن مطلع شده و رفتار اخلاقی را ارتقا می دهند.
- اقدامات انضباطی و مجازات ها باید مطابق با قانون موجود و سیاست ها و مقررات داخلی دانشگاه و شامل مراحل هشدار، تعلیق خدمت؛ و درخواست خود برکناری / اخراج باشد.

➤ باید با توجه به رسالت و سیاست های راهبردی توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه نظارت و حمایت کنند.

خط مشی اخلاقی اعضای هیات علمی برای توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه

از اعضای هیات علمی بر اساس مفاد قانون آموزش عالی انتظار می رود که مطابق با اصول کلی رفتار اخلاقی که ذکر شده است، رفتار کنند. جهت رعایت اصول کلی رفتار اخلاقی، باید قوانین حاکم بر رفتار اعضای هیات علمی شامل مقررات و مجازات ها تصویب و منتشر شود؛ چارچوب های جذب، انتصاب، ارتقا مشخص باشد؛ اصول اخلاقی فعالیت های آموزشی، روش های آموزش؛ سنجش و ارزیابی ها تدوین گردد. شکایت در مورد نقض آیین نامه رفتار اخلاقی اعضای هیات علمی باید کتباً به واحد دپارتمان و نهاد حاکمیت و تولید اخلاق در آموزش دانشگاه برسد که وظیفه بررسی و تصمیم گیری در مورد ادعای نقض رفتار اخلاقی را دارد.

حقوق اعضای هیات علمی در توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه

- اعضای هیات علمی دانشگاه حق آزادی بیان دارند.
- در مورد محتوای دوره هایی که تدریس می کنند مطابق با الزامات برنامه درسی (کوریکولوم) در تصمیم گیری حق آزادی عمل دارند.
- حق دارند تا در مورد میزان موفقیت عملکرد فراگیران با توجه به سیاست های ارزیابی فراگیران مصوب شورای آموزش دانشگاه و معیارهای از پیش تعیین شده، تصمیم گیری نمایند.

- حق دارند هرگونه عدم انطباق با قانون یا اصول اخلاقی موجود را در آموزش دانشگاه به مقام بالادستی مربوطه اعلام کنند.
- نسبت به مالکیت فکری و معنوی آنان صیانت شود.
- ارزیابی اخلاقی عملکرد جهت ارتقای اثربخشی فعالیت های آموزشی ایشان انجام شود.

مسئولیت های اعضای هیات علمی در توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه

- منافع دانشگاه را بالاتر از منافع خود قرار دهند ، و نباید به دنبال سود بردن از موقعیت های خود به غیر از آنچه در قانون موجود است باشند.
- نباید هیچ دستورات عملی را از سوی شخصی به جز مقام بالاتر بپذیرند.
- باید در ابتدای تمام جلسات اعلام کنند که آنها، یا هر یک از اعضای خانواده نزدیک آنها ، نسبت به هر موضوعی که در دستور کار جلسه هست، از جمله در امور منابع انسانی (انتصابات و ارتقای کارکنان)، مالی، قراردادی یا سایر موارد ذی نفع نیستند.
- نباید رشوه یا هدایای مالی را بپذیرند ، یا هرگونه لطف شخصی دیگری را که ممکن است در روند تصمیم گیری بر آنها تأثیر بگذارد ، قبول کنند. بلافاصله باید هرگونه تلاش برای رشوه دادن یا ارائه لطف شخصی را به مقامات مربوطه گزارش دهند.
- نباید از منابع آموزشی دانشگاه ، یا اطلاعات در اختیار، برای منافع شخصی یا شخص دیگری سواستفاده کند.
- هنگام شرکت در کمیسیون های جذب و ارتقای هیات علمی ، و هنگام شرکت در کمیسیون های مربوط به پذیرش، ارزیابی و امتحانات فراگیران و سایر اقدامات مربوط به آنها ، و همچنین به صورت فردی و شخصی بر اساس اصول کلی رفتار اخلاقی رفتار کنند.
- احترام به فراگیران و جلوگیری از هرگونه سواستفاده یا آزار و اذیت و یا برخورد تبعیض آمیز با دانشجویان.

- به تنوع فرهنگی فراگیران و اعتقادات سیاسی و مذهبی آنها احترام بگذارد .
- از آزادی علمی آموزشی فراگیران حمایت کند.
- درگیر سرقت ادبی نشود ، در تولید منابع آموزشی و علمی درگیر جعل نشود و اصول اخلاقی را در رابطه با حفاظت از اطلاعات شخصی رعایت کند ، و اصول اخلاقی را در زمینه های موضوعی تعریف شده آموزشی طبق قوانین دانشگاه هنگام شرکت در فعالیت های آموزشی رعایت کند.
- به تنوع عقاید همکاران احترام بگذارد و از تبعیض و آزار همکاران اجتناب کند.
- اطمینان حاصل کند که همه افراد نظر او از قوانین و مقررات مربوطه و عواقب عدم رعایت آن آگاهی یافته و رفتار اخلاقی را ارتقا می دهند.

خط مشی اخلاقی فراگیران برای توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه

از دانشجویان پذیرفته شده در دانشگاه طبق مفاد قوانین دانشگاه انتظار می رود که مطابق با اصول کلی اخلاق در آموزش که ذکر شده است رفتار کنند و این اصول باید در روابط آنها اعمال شود. علاوه بر این ، فراگیران حق دارند انتظار داشته باشند که مدیریت و کارکنان دانشگاه نیز مطابق با قانون موجود ، در روند پذیرش منصفانه عمل کنند، و منطبق با قوانین و اصول اخلاقی مورد انتظار فراگیران اقدام نمایند. اقدامات انضباطی در مورد فراگیران باید بر اساس اصول انصاف ، محرمانه بودن و اطلاع رسانی به موقع باشد. اقدامات انضباطی به صورت: هشدار شفاهی ، بسته به شدت تخلف ؛ هشدار تخلف به صورت کتبی ، کاهش نمره علمی ، بسته به شدت تخلف ؛ عدم موفقیت در دوره ه و اخراج دانشجو از دانشگاه باشد. آیین نامه رفتاری فراگیران برای پذیرش ، برنامه های تحصیلی ، امتحانات و ارزیابی فراگیران باید از سوی دانشگاه تصویب و در اختیار ایشان قرار داده شود.

حقوق فراگیران در توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه

- فراگیران دانشگاه حق دارند بخاطر نژاد، مذهب، قومیت، سن، جنس، ناتوانی مورد تبعیض واقع نشوند.
- فراگیران حق دارند عضو اجتماعات و تشکل‌ها باشند، با این شرط که این آزادی‌ها مانع مشارکت موثر آنها در کلاس‌ها نشوند، نسبت به اصول رفتار اخلاقی مانند رعایت حقوق دیگران و غیره هم پایبند باشند.
- حق دارند تا آگاهی مناسب از معیارهای ارزیابی و سنجش دانشگاه داشته باشند و از ارزیابی عادلانه برخوردار باشند.
- فراگیران حق دارند تا از اساتید دارای دانش به روز و اخلاق مدار و حرفه‌ای برخوردار باشند.
- باید از مالکیت فکری و معنوی ایده‌ها و نوآوری‌های فراگیران صیانت شود.
- باید به اصلاح مستمر برنامه‌های آموزشی و افزایش کیفیت یادگیری فراگیران توجه شود.
- نسبت به ارتقای شفافیت و نظم آموزشی و پیش‌بینی پذیرش فعالیت‌های آموزشی اقدام شود.

مسئولیت‌های فراگیران در توسعه اخلاق در آموزش دانشگاه

- باید با رعایت اصول کلی رفتار اخلاقی، نسبت به اساتید، مدیران، کارکنان دانشگاهی و دانشجویان دیگر رفتار کنند و به طور مثبت و سازنده در کارهای آموزشی و علمی دانشگاه مشارکت داشته باشند.
- درگیر سرقت ادبی نشود، در تولید منابع آموزشی و علمی درگیر جعل نشود و اصول اخلاقی را در رابطه با حفاظت از اطلاعات شخصی رعایت کند، و اصول اخلاقی را در زمینه‌های موضوعی تعریف شده آموزشی طبق قوانین دانشگاه هنگام شرکت در فعالیت‌های آموزشی رعایت کند.
- هنگام شرکت در امتحانات یا ارزیابی‌ها، نباید تقلب کند، و یا کارهای دیگران را کپی کند.
- به ارزش‌ها و سیاست‌های راهبردی دانشگاه احترام بگذارند.

برخی از منابع مورد استناد تدوین سند

- محمد بهشتی ، علی نقی فقیهی ، مهدی ابوجعفری ، زیر نظر حجت الاسلام علیرضا اعرافی. آرای دانشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت و مبانی آن. (جلد چهارم). انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه. ۱۳۹۹.
- نقشه جامع علمی سلامت، شورای عالی انقلاب فرهنگی، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، ۱۳۸۹ .
- سند چشم انداز بیست ساله کشور در افق ۱۴۰۴ .
- سند جامع نقشه علمی کشور، دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۹.
- تعلیم و تربیت در اسلام. (۱۳۷۵). مرتضی مطهری. انتشارات صدرا.
- نهج البلاغه (۱۳۸۲). ترجمه دشتی. انتشارات مسجد جمکران. چاپ اول .
- Stent A, Professional Ethics and Computer Science/ Information Systems. Stony Brook University, New York, ۲۰۰۶.
- Evers K, Formulating International Ethics Guidelines for Science: Standing Committee on Responsibility and Ethics in Science. International Council for Science [Unions.]: ICSU, ۲۰۰۰.
- CSEP, Perspectives on the Professions, Illinois Institute of Technology, Center for the Study of Ethics in the Professions, Chicago, ۲۰۰۶.
- Association of American Educators (۲۰۱۱). AEE code of ethics for educators. Available at <http://aaeteachers.org/index.php/about-us/aaecodeof-ethics>. Accessed: ۲Jun۲۰۱۵ .
- Forster, D. (۲۰۱۲). "Codes of Ethics in Australian education: towards a national perspective ". Australian Journal of teacher education. ۳۷. Pp: ۱-۱۷.
- Van Nuland, Shirley, Khandelwal, B.P., Biswal, K., Dewan, E.A., Bajracharya, H.R . ۲۰۰۶ Ethics in education: the role of teacher codes. Canada and South Asia. UNESCO IIEP .
- Hassan Zohoor and Wilhelmine Miller ۲۰۰۲ . The Experiences and Challenges of Science and Ethics: Proceedings of an American-Iranian Workshop.national academic press.
- Alam, M.S. ۲۰۰۱. Management of non-government educational institutions. Dhaka: Principal Publishers.

- Bajracharya, H.R. et al. २००३. A study on teachers' codes of practice in Nepal. Prepared for the IIEP's research project on ethics and corruption. Unpublished.
- Casey, J. १९९६. Regulation of profession in Canada. Toronto: Thompson Carswell.
- Dewan, E.A.; Dewan, R.Z. २००३. Morality and ethics in Education: a study of teachers' codes of practice in Bangladesh. Dhaka: National Academy for Educational Management (NAEM), Ministry of Education, Government of Bangladesh.
- General Teaching Council for England. n.d. Codes of professional values and practice Retrieved १२ March २००३ from:
<http://www.gtce.org.uk/gtceinfo/code.asp>
- Hallak, J.; Poisson, M. २००१. Ethics and corruption in education: Results from the Expert Workshop.Policy Forum No. १०, held at the IIEP, Paris, २८-२९ November २००१. Paris: IIEP.
- Ingvarson, L. २००२. Strengthening the profession? A comparison of recent reforms in the UK and the USA. Retrieved १२ March २००३ from:
http://www.acer.edu.au/research/Policy_Briefs/PDFs?Policy_Briefs_Issue_१.pdf
- Ministry of Human Resource Development. २००२. Selected educational statistics २००१-०२. New Delhi: Planning, Monitoring and Statistics Division, Department of Secondary and Higher Education.
- Ministry of Education. २०००. The Ontario curriculum grades ९ to १२: Program planning and assessment.Toronto: Queen's Printer for Ontario.
- Moore, W.E. १९७०. The professions: roles and rules. New York: Russell Sage Foundation.
- Ontario College of Teachers. १९९९b. Feedback to the ethical standards for the teaching profession. Toronto.